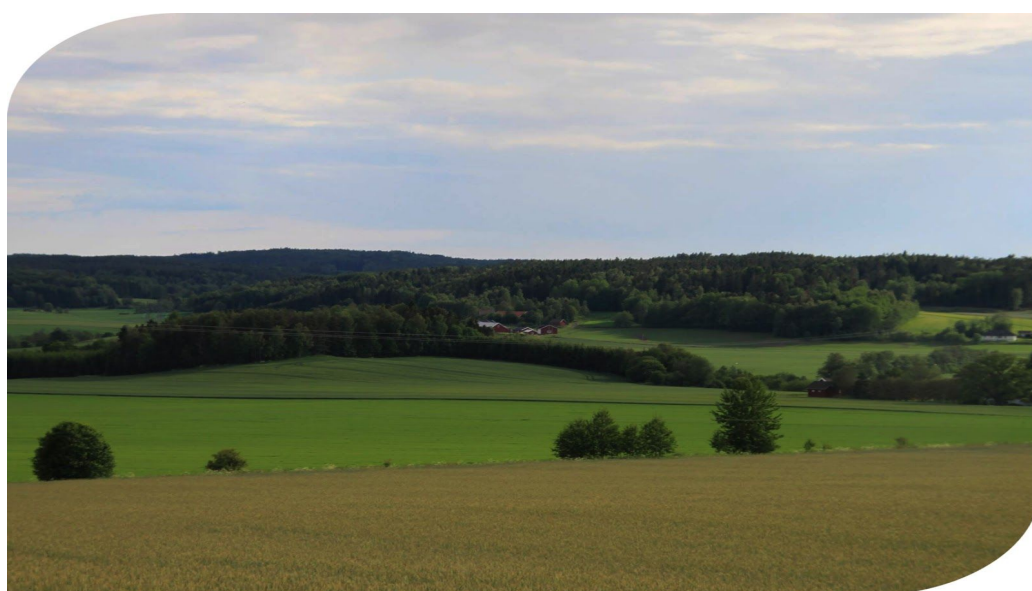

ARBEIDSPROGRAM FOR RÅDE MILJØPARTIET DE GRØNNE 2019 – 2023

FOR MENNESKER OG MILJØ

INNHold

VALGPROGRAM RÅDE 2019 - 2023	0
INNHold	1
Våre kjernesaker 2019-2023	4
ET GRØNT RÅDE	5
Natur og miljø	5
Mat og landbruk	5
Etisk handel og miljøvennlig forbruk	6
Avfall og ressurser	7
EN LEVENDE BYGD	7
Næringsliv og grønt entreprenørskap	8
Kultur	8
Idrett og friluftsliv	8
EN TRYGG OG GOD OPPVEKST	9
Lek og læring i nærmiljøet	9
Grunnskolen	10
LIVSKVALITET, OMSORG OG FELLESSKAP	10
Omsorg og helse	11
Aktiv og sosial alderdom	11
Integrering	11
Dyrevelferd	12
TILGJENGELIGHET OG SAMFERDSEL	12
MILJØPARTIET DE GRØNNES SEKS TOPPKANDIDATER I RÅDE	14

Hvorfor De Grønne nå?

I 2015 fikk Miljøpartiet De Grønne for første gang inn en representert i kommunestyret i Råde. Det merkes! I løpet av perioden har vi satt klima- og miljø på dagsorden i kommunen. Vi har engasjert oss i samarbeidsorganet Klima Østfold, startet arbeidet med å lage ny klima- og miljøhandlingsplan og vedtatt at årlige klimaregnskap skal legges fram og behandles sammen med økonomiplanen og budsjettet hvert år. Vi har fått idrettslaget til å satse på kunstgressbane uten gummigranulat, foreslått en rekke tiltak for å redusere plastforsøpling og engangspplast, vi har kjempet for lokalt vannscooterreglement, for sykkelvei og for matjorda. Og i vår vedtok kommunen å miljøsertifisere seg, og alle kommunens virksomheter som Miljøfyrtårn. Dette håper vi vil motivere kommunen og legge til rette for en miljøledelse som gjør at man sparer både miljøet og kommuneøkonomien i framtida!

Skal den positive utviklingen i Råde fortsette med politikere som våger å tenke nytt, trenger vi din stemme. Med din stemme skal vi fortsette å påvirke de andre partiene i en mer bærekraftig retning, og med enda flere grønne politikere i Råde kan vi få til mer!

For den viktige jobben gjenstår. Kommunen har fortsatt ikke klart å levere tall eller handlingsplaner som sier noe om hvor vi står og hvor vi skal. Vi har ikke satt oss klare mål for hvordan vi skal redusere kommunens klimagassutslipper, og vi har fortsatt ingen trygg gang- og sykkelvei å tilby barna våre mellom Karlshus og Saltnes.

Det å gjøre Råde mer bærekraftig handler ikke bare om kutt i klimagassutslipp. De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Vår politikk bygger på verdiene livskvalitet, nyskaping, mangfoldig fellesskap og at dyr og natur har egenverdi. Vi vil bekjempe prestasjonsjag og kjøpepress. Vi vil ha levende lokalsamfunn der færre er ensomme og flere har mer tid til venner og familie. Ungene skal trygt kunne sykle eller gå til skolen, og leke ute i trygge omgivelser. Vi skal fortsatt kunne gå tur i gammel skog og fiske i fjorden. Dyra i havet skal ikke kveles av plast. De Grønne i Råde ønsker oss et Norge som kjemper mot klimaendringer, og sikrer gode liv også for folk i andre land og dem som kommer etter oss.

Råde kommune kan ikke løse klimakrisen alene, men alle kan gjøre sitt og samtidig gjøre det enda triveligere å bo i kommunen vår.

I dette valgprogrammet finner du de sakene vi vil prioritere i Råde i perioden 2019-2023. La oss gjøre Råde til Norges beste kommune for mennesker og miljø!

God lesing - og godt valg!

Hilsen oss i De Grønne

Våre kjernesaker 2019-2023

- Jobbe for at klimahensyn skal være et overordnet krav i Råde kommune.
- Ha fokus på sosiale uterom og møteplasser, med tydelige mål for klima, estetikk og livskvalitet.
- Ha fokus på natur, friluftsliv og vannkvalitet. Tilrettelegge for det uorganiserte friluftslivet som sykling, jogging, badeplasser, samt tur i skog, langs fjorden og rundt Vansjø.
- Sikre lokalmiljøer der det er trygt å gå og sykle til barnehager, skoler, grøntområder og kommunale tjenester.
- Sørge for at den lenge planlagte gang- og sykkelveien mellom Karlshus og Tomb prioriteres.
- Tilrettelegge for togpendling, og jobbe for bedre og rimeligere kollektivtilbud.
- Ha nulltoleranse for nedbygging av matjord.
- Utvikle aktivitetspark på Moltemyra i Saltnes.
- Jobbe for en skole der skolestarternes behov for lek og bevegelse ivaretas i langt større grad, innføre leksefri 1. - 4. klasse og gratis skolemåltid.
- Jobbe for å sikre økt grunnbemanning og tverrfaglige tilbud ved ulike omsorgstiltak, og sikre stabilitet og trygghet i tjenestene.
- Jobbe for en større bredde av organiserte kultur- og idrettstilbud i kommunen, tilgjengelig for alle.
- Sikre en ambisiøs klima- og miljøplan i kommunen, og at sørge for at denne blir fulgt opp gjennom årlige klimaregnskap.

ET GRØNT RÅDE

Natur og miljø

Råde kommune har en svært god beliggenhet, omkranset av skog og fjord. Oslofjorden har vært hovedinnsfartsåren til Norge, og er uløselig knyttet til Rådes identitet. Dette krever gode planer og strategier for ivaretagelse og restaurering av vann- og luftkvalitet, biologisk mangfold og grøntareal. Klimaendringene gjør at vi må tenke nytt og smart for at kommunen skal være robust - også i fremtiden.

Vern av vann, skog og natur er viktig for naturopplevelse og friluftsliv, men også for å sikre og ta vare på forskjellige naturtyper og artsmangfold, og av klimahensyn. Det er et mål i seg selv å bevare mest mulig uberørt natur til fremtidige generasjoner. Vi har som mål å minske våre klimagassutslipp, slik at de kommer på et nivå som ikke overskrider jordens tålegrense.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- ha fokus på natur, friluftsliv og vannkvalitet
- legge stor vekt på tilgjengelighet til strandsonene, forsvare allemannsretten og holde strandlinjene tilgjengelig som rekreasjonsområder
- fokusere på bevaring av biologisk mangfold
- opprettholde forbudet mot motorisert ferdsel i utmark annet enn til nyttebruk
- ha strenge retningslinjer for å unngå spredning av miljøgifter, fremmede arter eller sykdomsskapende organismer til vann og natur
- sørge for at kommunen følger opp vedtaket om å harmonisere vannscooterreglement med nærliggende kommuner
- jobbe for tydelige bærekraftsmål og utslippskutt i kommunen
- ha klimabudsjetter- og regnskap som styringsverktøy som behandles i forbindelse med kommunens årlige økonomi- og budsjettbehandling

Mat og landbruk

Vi synes det er bekymringsfullt at matjord bygges ned og at mye lokalt jordbruk minker. Vi vil derfor jobbe for at jordbruksarealet i Råde beholdes, og støtte bønder som ønsker å gå over til andelslandbruk, som en løsning for å opprettholde jordbruket i kommunen.

Vi vil også jobbe for økt bruk av naturen i Råde-skolene, samt skolehager, hvor barna er med på dyrking av mat. Dette kan øke bevisstheten omkring hvor maten kommer fra og hvor mye ressurser som går med, noe vi mener er viktig i et land hvor vi vet at mye mat går til spille. Vi vil jobbe for en økt bevissthet omkring miljø og artsmangfold, at det som plantes i Råde i offentlig sammenheng er nyttevekster, og at det fra kommunalt hold brukes minimalt med plantevernmidler.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- ha nulltoleranse for nedbygging av matjord. Kun meget gode miljøtiltak (som jernbanetrasé/gang/sykkelvei) kan i noen tilfeller rettferdiggjøre en nedbygging av matjord. Ved tap av areal, skal det vurderes å erstatte dette med oppdyrking av annet areal.
- at all arealforvaltning i kommunen skal være helhetlig og kunnskapsbasert etter naturmangfoldlovens bestemmelser, hvor blant annet prinsippene om samlet belastning og føre-var er nedfelt
- kreve at sårbarhetsanalyser i forbindelse med arealplanlegging skal ta hensyn til kommende klimaendringer og sikre det biologiske mangfoldet for fremtiden
- stimulere til økt satsing på økologisk landbruk og andelslandbruk
- øke andelen av økologisk og kortreist mat i kommunale kantiner og utsalgsplasser, skoler og barnehager
- støtte lokale initiativ som markedsdager og “Smaken av Råde”
- stimulere og utrede muligheten for permanent mathall for lokale matprodusenter
- jobbe for at all kommunal beplantning skal være med arter som er nyttige for småfugler, insekter og mennesker
- jobbe for økt bevissthet rundt og bedre rutiner for å forhindre matsvinn

Etisk handel og miljøvennlig forbruk

De offentlige innkjøpene som foretas av Råde kommune utgjør store verdier og har stor innvirkning på miljø og klima. Miljøpartiet De Grønne vil derfor at kommunen prioriterer varer som er lokalt produsert, som er etikk- og miljøsertifisert og/eller er økologisk produsert. Vi vil også kreve at transporten i forbindelse med varekjøpet skal foregå mest mulig miljøvennlig.

De Grønne ønsker å bedre Råde kommunes innkjøpsregler slik at de stimulerer til grønnere innkjøp - selv når det klimavennlige alternativet i det korte løp ikke er billigst. Stadig flere kommuner gjennomgår sine systemer og oppnår merkinger som FairTrade-kommuner (F.eks. Sarpsborg) og Miljøfyrtårn. Dette er en ekstern merking hvor kommunen forplikter seg til å jobbe for å bedre sine rutiner og hvordan de kan gjøres mer miljøvennlige. Målsettingen er at klimahensyn skal være et overordnet krav i Råde kommune.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- følge opp og sørge for at Råde kommune blir Miljøfyrtårn-sertifisert (dette er allerede vedtatt av kommunestyret våren 2019, men ikke gjennomført)
- jobbe for å øke forståelsen og bevisstgjøringen rundt etisk forbruk i lokale virksomheter
- øke innkjøp av lokale produkter og Fairtrade-produkter i kommunen, og jobbe for et

- større utvalg av tilsvarende produkter i kantiner og på lokale utsalgssteder
- oppfordre til bruk av solcellepaneler og andre energisparende tiltak, både i private bygg (hus og hytter) og i offentlige bygg
- Utrede muligheten for å installere fjernvarme til Rådhuset fra lokalt flisfyringsanlegg
- jobbe for utbygging av ladestasjoner for el-biler og el- sykler
- at alle nye kommunale tjenestebiler er nullutslippsbiler. Der det ikke finnes egnede alternativer skal man velge de mest klimaeffektive løsningene for kommunale kjøretøy og anleggsmaskiner.

Avfall og ressurser

Avfallsbehandling er en kommunal oppgave og det bør være en målsetting med en høy gjenvinningsgrad. De Grønne mener at systemene må evalueres for å finne metoder som fungerer optimalt.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- hindre plastforsøpling ved å redusere kommunens bruk av plastemballasje og unødvendige plastprodukter
- legge til rette for mer gjenbruk, resirkulering og avfallssortering
- at avfallsmengden skal reduseres så mye som mulig, og at kommunen går foran i dette arbeidet
- informere om og legge bedre til rette for hjemmekompostering

EN LEVENDE BYGD

De Grønne jobber for at kommunen ikke bare skal være et sted å bo, men en kommune å leve i. Det må legges til rette for et levende kulturliv, et grønt næringsliv, og det må gis gode muligheter for aktiv og kreativ utfoldelse og rekreasjon i nærmiljøet, uansett hvor i kommunen man bor. Kommunens prosesser må være åpne og gjennomsiktede og det må oppmuntres til og legges til rette for deltagelse i lokalsamfunnet. De Grønne i Råde jobber for et mangfoldig samfunn, med livlige uteområder, livskvalitet i fokus og muligheter for alle.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- styrke og videreutvikle kommunen til et bærekraftig lokalsamfunn som bygger opp under verdier som livskvalitet, nyskaping, tilhørighet og mangfoldig fellesskap
- ha fokus på sosiale uterom og møteplasser, med tydelige mål for klima, estetikk og livskvalitet
- legge til rette for og utvikle nye møteplasser der folk bor

- støtte organisasjoner som arbeider med marginaliserte grupper og for større mangfold i samfunnet
- styrke kommunens handlingsrom, både politisk og økonomisk. For å oppnå dette vil MDG videreføre eiendomsskatten for å sikre grunnleggende velferdstjenester

Næringsliv og grønt entreprenørskap

Råde kommune skal gjøre det attraktivt for grønne bedrifter å etablere seg i kommunen gjennom attraktive kontorlokaler og tomter, men også gjennom gode velferds- og kulturtilbud og lademuligheter for ansatte.

Kommunen bør også gjøre det lettere for gründere å satse nytt. Dette kan skje gjennom grønne støtteordninger, næringsfond, samlokalisering, kommunal oppfølging og veiledning for nye bedrifter.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- støtte opp om etablering av grønne bedrifter og grønt entreprenørskap
- si nei til søndagsåpne butikker
- jobbe for at private utbyggere i større grad bidrar til bygdas grøntstruktur når tomter bygges ut
- etterstrebe et mangfoldig og bærekraftig tilbud av næringer i kommunens sentrumsområde
- jobbe for flere ladestasjoner for elbiler

Kultur

Aktiviteter, festivaler og kortreiste kunst- og kulturopplevelser styrker nærmiljøet og lokal tilhørighet. Derfor vil vi i De Grønne jobbe for et mangfoldig kulturtilbud i kommunen, og til en hver tid fokusere på å løfte fram lokale kunstnere og musikere.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- kartlegge eksisterende kulturtilbud i Råde kommune, med mål om å sikre et mangfoldig tilbud for barn og unge, herunder idrett, musikk, scenekunst, billedkunst og håndverksfag
- utarbeide en plan for kulturfeltet i kommunen
- støtte lokale kulturintiativ, utstillinger og festivaler
- legge til rette for tilgjengelige øvingslokaler til barn og ungdom som har behov for dette
- ta vare på historiske lokaliteter, gravminner og andre fornminner
- legge til rette for at verneverdige og fredede bygninger kan tas i bruk på en fornuftig og ikke-ødeleggende måte

Idrett og friluftsliv

Idrett og friluftsliv gir bedre livskvalitet og helse, både for barn og voksne. Miljøpartiet De Grønne vil derfor legge til rette for idrett, mosjon, lek og friluftsliv.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- støtte organisert breddeidrett og sørge for at slike tilbud er tilgjengelig for alle
- tilrettelegge for det uorganiserte friluftslivet som sykkel, jogging, badeplasser, vintersport og tur i skog, langs fjorden og rundt Vansjø
- jobbe for å gjenoppta drift av “kanohuset” ved ungdomsskolen
- jobbe for etablering av aktivitetspark/nytt nærmiljøanlegg på Moltemyra i Saltnes (den gamle BMX-banen). Der det bør være ulike soner for voksne og barn i alle aldre.

EN TRYGG OG GOD OPPVEKST

Lek og læring i nærmiljøet

Et trygt og godt nærmiljø er det aller viktigste for barn og unge. Vi vil fortsette å fokusere på at Råde skal være et attraktivt sted for barnefamilier og at kommunen skal ivareta de unges helse, deres fysiske og sosiale ferdigheter, og gi nærhet til naturen og samfunnet.

Vi vil sikre lokalmiljøer der det er trygt å gå og sykle til barnehage, skole og grøntområder, og at Rådes skoler og barnehager legger til rette for at barn og unge utvikler seg til skapende mennesker med selvtillit og selvinnsett, og med forståelse og vilje til å ta ansvar for seg selv, miljøet og omgivelsene. De Grønne vil ha skoler der barn med ulik sosial, etnisk og økonomisk bakgrunn møtes og lærer å respektere hverandre, og der det samtidig tilbys tilpasset opplæring for det enkelte barn.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- jobbe for å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og samtidig fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling
- jobbe for at det er pedagoger nok i barnehagene og skolene, og sørge for at de som trenger det får kvalifisert psykososial oppfølging
- tilrettelegge for pedagogisk mangfold
- tilrettelegge for at barn får gå i barnehage i eget nærmiljø, gjennom ett hovedopptak, etterfulgt av løpende opptak gjennom hele året, og sikre at søsken får plass i samme barnehage
- jobbe for et tilstrekkelig barnehagetilbud i kommunen i årene framover, gjerne i livsløpshus og samlokalisering med omsorgsboliger

- jobbe for å styrke barns læringsmiljø slik at de trives i skolen og i barnehagen
- sikre at kommunen har kompetanse til å møte behovene til barn med nedsatt funksjonsevne, begrensede språkkunnskaper og andre spesielle behov
- kartlegge eventuelle behov for flere lekeplasser i boligområdene og sørge for at det tilbys lekeapparater til barn i alle aldre

Grunnskolen

Råde skal være en kommune hvor de unge opplever å bli satset på. De Grønne vil jobbe for at undervisningen inneholder mer fokus på trivsel og undervisning utendørs, bevisstgjøring av helse og fysisk aktivitet, og en styrking av fadderordningen mellom skolene og barnehagene. I tillegg vil vi jobbe for at det legges til rette for gjennomføring av ønskelig videre- og etterutdanning for lærere.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- ha en skole der skolestarternes behov for lek og bevegelse ivaretas i langt større grad
- at skolene skal ha et handlingsprogram for trivsel og mot mobbing
- se på mulighetene for å innføre en time fysisk aktivitet om dagen i grunnskolen og gi praktiske emner og ekskursjoner i naturen en større plass
- Innføre ett gratis skolemåltid for alle elevene i grunnskolen
- jobbe for et tak på 20 elever per gruppe i barneskolen
- sørge for at alle elever som ønsker det skal ha leksehjelp gjennom hele grunnskolen, at leksemengden er overkommelig, og jobbe for leksefri 1. - 4. klasse
- jobbe for at alle grunnskolene og barnehagene får egen skolehage
- tilrettelegge for at gårdsbruk i nærheten av skolene, og andre aktører, kan samarbeide med skolen om tilbud til barn og unge med skoletilpasningsvansker
- jobbe for at både elever med spesielle læringsutfordringer og elever med spesielle talenter i ulike fag får faglig oppfølging på eget nivå, ved bruk av ressurspersoner i klasserommene, individuell oppfølging, og samarbeid mellom skoler
- gi elever med begrensede norskkunnskaper omfattende og tilpasset oppfølging, spesielt på de lavere trinnene
- prioritere tiltak som bidrar til at alle lærer å sykle og svømme i løpet av grunnskolen, inkludert svømming i fjorden/Vansjø
- at alle skoler og barnehager i Råde skal ha oppnådd grønn profil innen 2023
- prioritere tidlig innsats, men uten overdreven testing og vurdering, og ha satsning på vurderingspraksis som fremmer læring.

LIVSKVALITET, OMSORG OG FELLESSKAP

Ved å styrke kommunens levende lokalsamfunn, og gi gode muligheter for medvirkning, gjør vi Råde tryggere, vennligere og mer inkluderende. Alle skal føle seg velkommen i Råde. I dag finnes det fortsatt mange strukturelle og sosiale hindringer for god integrering, som vi må jobbe aktivt for å bygge ned. Frivillig arbeid er en massiv ressurs for samfunnet, og gir økt livskvalitet og sosial utvikling til enkeltmennesker og lokalsamfunn.

Vi vil jobbe for en kommune hvor eldre og syke får en verdig hverdag, og hvor fattigdom og rusproblematikk bekjempes med en medmenneskelig politikk som virker. Miljøpartiet De Grønne jobber for et Råde med hjertevarme for alle mennesker.

Omsorg og helse

Miljøpartiet De Grønne ønsker seg et samfunn som i størst mulig grad inkluderer mennesker med funksjonshemminger, utviklingshemninger og kronisk sykdom. Vårt mål er at alle skal oppleve livskvalitet og muligheter i dagliglivet i Råde.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- at alle kommunens innbyggere skal få et godt tilbud om omsorg og helsehjelp
- jobbe for at de som trenger ekstra eller midlertidig støtte skal få den hjelpen de trenger, og oppleve stabilitet og trygghet
- oppmuntre til fleksible arbeidslivsordninger som gjør det lettere for folk å arbeide deltid dersom helsen ikke tillater mer
- jobbe for offentlige grønne lunger som sikrer mulighet for uorganisert fysisk aktivitet og lek i trygge omgivelser
- jobbe for en bevisstgjøring hos innbyggerne rundt sunn mat, fysisk aktivitet og helse

Aktiv og sosial alderdom

Miljøpartiet De Grønne ønsker en eldreomsorg hvor fokus er på kvalitet, trygghet og omsorg og tilstrekkelig tidsbruk. Vi vet at det er utfordringer med kapasitet for de som jobber med eldre i kommunen, både med hensyn til tid og ressurser. I tillegg til å sikre økt grunnbemanning vil vi derfor legge til rette for frivillig innsats som et supplement i eldreomsorgen. De Grønne ønsker også å jobbe for å styrke sosiale tiltak, og tiltak som oppfordrer eldre til mer fysisk aktivitet.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- jobbe for å sikre økt grunnbemanning og tverrfaglige tilbud ved ulike omsorgstiltak, så de eldre sikres stabilitet og trygghet, uten stadige utskiftninger i personalet
- at personalet gis mulighet til utvidet stillingsprosent og bedre lønnsforhold
- at personalet gis mulighet til videreutdanning og styrket kompetanse

- at omsorgsarbeid må oppvurderes
- at det legges til rette for eldre som ønsker å bo hjemme, dersom det er mulig
- jobbe for økt fleksibilitet i hjemmetjenesten
- jobbe for økt tilrettelegging for frivillig innsats som supplement i eldreomsorgen
- jobbe for at pårørende må gis bedre mulighet til permisjon og omsorgslønn for å ta seg av sine nærmeste
- forebygge ensomhet, fysisk inaktivitet og depresjon hos eldre gjennom å legge til rette for sosiale samlingssteder, tilbud om fysisk aktivitet og besøksordninger
- starte middagservering i felles kantine på sykehjemmet
- jobbe for utvidet helsehus eller livsløpshus i kommunen, samt bygging av omsorgsboliger i Saltnes

Integrering

Råde skal være en mangfoldig og raus bygd hvor vi ser på det multikulturelle aspektet som en styrke og en viktig verdi. I dag finnes det mange strukturelle og sosiale hindringer for god integrering som vi må jobbe aktivt for å bygge ned.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- sikre gode arenaer for deltakelse og integrering av nye innbyggere, og sørge for at alle kommunale tjenester og tilbud er tilgjengelig for alle, også for dem som snakker dårlig norsk
- legge til rette for at frivillige organisasjoner stimuleres til å inkludere flyktninger og innvandrere i sine organisasjoner
- kartlegge muligheten for fadderordning i skolene som gjør det enklere for nyankomne å bli integrert og inkludert på skolen
- sikre at Rådes innvandrere kommer inn på arbeidsmarkedet ved at personer med svake norskkunnskaper får tilgang til flere typer yrkesrettede norskkurs
- jobbe for at flere innvandrere får språk- og arbeidspraksisplasser i kommunen
- legge til grunn en bosetting som stimulerer til større utjevning i kommunen og jobbe for raskere bosetting
- utrede mulighetene for å kunne tilby introduksjonsprogram og voksenopplæring i egen kommune
- at ungdommer med minoritetsbakgrunn i særskilt grad skal følges opp for å bidra til at de kommer seg inn på arbeidsmarkedet og får en aktiv og deltakende rolle i samfunnet

Dyrevelferd

Norsk lov slår fast at alle dyr har en egenverdi, og som en viktig landbrukskommune vil vi jobbe for at kommunen stiller høye krav til dyrevelferd - både lokalt og i nasjonale høringer. Vi vet at dyr på samme måte som mennesker kan føle smerte, noe som det er viktig å ta hensyn til i matvareproduksjonen og all annen kommersiell bruk av dyr, og vi mener at det må stilles strenge etiske krav til dyrehold.

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- ikke leie ut kommunale tomter til sirkus med dyr
- oppfordre til ID- merking av kjæledyr
- jobbe for at lokale nødetater har chipavleser, slik at døde dyr lett kan identifiseres og eier varsles
- oppfordre til kastrering av katter

TILGJENGELIGHET OG SAMFERDSEL

Miljøpartiet De Grønne jobber for et tilgjengelig Råde, hvor bil ikke er en forutsetning for å kunne reise dit en vil. Derfor ønsker De Grønne en samferdselspolitikk som gjør det enkelt, praktisk og rimelig å reise miljøvennlig. Fotgjengere, syklistene og kollektivtrafikk skal prioriteres i trafikkbildet, og et bedre tilbud samt ny teknologi må gjøre det mer attraktivt å reise kollektivt.

I dag har Råde flere strekninger som mangler gang- og sykkelvei, samt en kollektivtransport som er vanskelig å benytte seg av. Vi vil derfor jobbe for at busstilbudet i kommunen bedres. Flere tjenestetilbud (som lege, apotek, bank) sentraliseres til Karlshus og andre kommuner, da bør det også være mulig for innbyggerne å benytte kollektiv transport for å nå disse tjenestene. Samtidig må antall avganger være så hyppige at en lett kan finne en rute som tar en fram til ønsket sted til rett tid. Utenfor tettbygde strøk, og utenom rushtiden, bør det satses mer på bruk av minibusser og taxibusser.

I tillegg vil vi jobbe for at prisene på kollektivtransport reduseres i en slik grad at det også blir et økonomisk gunstig alternativ for brukerne. I dag er det langt billigere for en familie å kjøre bil tur/retur Oslo, enn det er å ta toget. Sånn kan det ikke være!

Miljøpartiet De Grønne Råde vil:

- jobbe for flere trygge overganger for fotgjengere
- jobbe for utbygging av flere gang- og sykkelveier, deriblant Karlshus - Tomb
- tilrettelegge for togpendling med tanke på pris, tilgjengelighet og parkeringsmuligheter
- jobbe for bedre kollektivtransport mellom Råde og byene rundt, spesielt i helgene
- jobbe for togkorresponderende linjer fra tettsteder som Saltnes og Missingmyr. I første omgang i rushtidene.
- oppfordre til bedre rydding og sikring av jernbanestrekningen, samt sikre overganger for både mennesker og dyr
- sikre bedre strøing av kommunale veier

For spørsmål eller innspill til programmet, kontakt lokallagsleder Inger Marie Johansen eller 1.kandidat Madelen R. Ueland. Besøk oss gjerne også på vår facebookside; www.facebook.com/mdgrade

MILJØPARTIET DE GRØNNES FEM TOPPKANDIDATER I RÅDE:

1. Madelen Roxman Ueland (33) er Miljøpartiet De Grønnes toppkandidat i Råde. Madelen er utdannet sosialantropolog, har bakgrunn som journalist og jobber i dag som organisasjonsrådgiver i partiet. Madelen er født og oppvokst i Rogaland, og har nylig flyttet fra Karlshus til Saltnes, sammen med samboer og to barn. Madelen er opptatt av at Råde skal være en bygd å være stolt av og et attraktivt sted å bo, både for småbarnsfamilier og eldre. Derfor engasjerer hun seg for det hun mener er et “grønnere” Råde, med fokus på et bærekraftig og inkluderende lokalsamfunn, en trygg og god oppvekstpolitikk og et grønt næringsliv.

2. Rikke Cassandra Maske (31) er 2. kandidat i Råde. Rikke har studert PR og markedskommunikasjon, har bakgrunn som kommunikasjonsrådgiver og starter på studier til høsten. Rikke flyttet nylig tilbake til Saltnes med mann, barn og hunder etter flere år i Trøndelag. Rikke er opptatt av at vi i Råde legger til rette for grønn utvikling og industri, god dyrevelferd og bevaring av de gode naturopplevelsene. Hun ønsker å bidra til at det skal være trygt og bærekraftig å bo i Råde, for både unge og gamle.

3. Sigbjørn Galdal (55) er 3.kandidat, født og oppvokst i bygda og flyttet tilbake i voksen alder. Han er utdannet sivilingeniør innen telekommunikasjon, men jobber i dag som realfaglærer ved Glemmen videregående skole. Sigbjørn er spesielt opptatt av klimaspørsmål og gode vilkår i landbruket.

4. Frøydis F. Labowsky (35) er 4. kandidat. Frøydis er opprinnelig fra Moss, og bor nå i Karlshus. Hun er en ivrig hagebruker med utdanning innen økologisk landbruk, og studerer for tiden plantevitenskap på NMBU.

5. Inger Marie Johansen (38) er 5. kandidat. Inger Marie har vokst opp på Tomb, og bor nå i Saltnes, med samboer og ett barn. Hun er utdannet bioingeniør, og har tidligere jobbet med miljøforurensing. Nå jobber hun ved sykehuset på Kalnes. Inger Marie ønsker å påvirke Rådes innbyggere til å prioritere livskvalitet fremfor materiell vekst, og ønsker at klima- og miljøutfordringer skal bli noe man jobber aktivt og kontinuerlig med i Råde.

- 6. Alecsander Agnæs Skråning (27)**
- 7. Stine Camilla Blichfeldt-Ærø (49)**
- 8. René Lindem (46)**
- 9. Milena Licina (30)**
- 10. Ida Skjerden (51)**
- 11. Simen Hjelmark (37)**
- 12. Sabine Michaela Astor Reini (45)**
- 13. Fredrik Dahl (37)**

Foto: Solveig Grøvle